

Qishloq HAYOTI

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqqan boshlagan

№ 128 (6.653). Sotuvda erkin narxda

- **Ўзбекистон давлат консерваториясида** америкалик мусикчилар - Адам Клиппл кваттетининг жаз концерти бўлиб ўтди.
- **Пойтахтимиздаги** «Бунёдкор» ёшлар телеклубида Бобур хайрия жамғармаси раиси Зокиржон Машрабов билан учрашув бўлиб ўтди.
- **Иқтисодий тадқиқотлар маркази** томонидан иқтисодий таълим ва ривожланиш соҳасидаги лойиҳа доирасида «Иқтисодий атамаларнинг ўзбек, рус ва инглиз тилидаги лугати» чоп этилди.
- **Сурхондарёда** «Конституция» бахтимиз пойдевори мавзусидаги кўрик-танловнинг вилоят босқичи якунланди.
- **Навоий давлат педагогика институтида** Абдуҳолик Ғиждувоний меросининг маънавиятини тарихидаги ўрни мавзусида илмий-назарий конференция бўлиб ўтди.
- **Хатирчи туманидаги** Ташмачи қишлоғида икки минг ўринли ёпиқ спорт мажмуи фойдаланишга топширилди.
- **Ўзбекистон Бадий академияси** Марказий кўргазмалар залида илк бора «Ландшафт дизайни. Куз-2003» - гуллар кўргазмаси ташкил этилди.
- **Тошкент педиатрия тиббиёт институтида** «Болалар гастроэнтерологияси: бугун ва келажак» мавзусида халқаро илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.
- **Ўзбекистон Республикаси** Вазирлар Маҳкамасининг Қурилиш ва қурилиш материаллари sanoati, уй-жой коммунал хўжалиги ва транспорт мажмуининг тўққиз ойлик иш якунлари ва жорий йилнинг тўртинчи чораги вазифаларига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди.
- **Ўзбекистон Миллий университети** ташкил этилган 85 йил тўлди. Шу муносабат билан мазкур таълим даргоҳида «Университет XXI асрда: натижалар ва истиснолар» мавзусида халқаро илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.
- **Тошкентда** мамлакатимиз ва Осиё тараққиёт банки (ОТБ) томонидан ташкиллаштирилган Божоналар ҳамкорлиги қўмитасининг иккинчи учрашуви низоҳасига етди.

Б. АҚРАМОВ олган сурат-лавҳа.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

2003 йил ҳосили пахта хом ашёсини сақлашни таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Кўрилатган чора-тадбирларга қарамай, фермерлар, пудратчилар ва термичилар томонидан терилган пахта хом ашёсини қабул пунктларига ўз вақтида топширмаслик, пахтанинг мослаштирилмаган жойларда сақланиши, пахта майдонларининг пайхон қилиниши натижасида кўп қисмнинг йўқотилишига йўл қўйилмоқда.

Пахта хом ашёсини ўғирлаш ва талон-тарож қилиш ҳолларининг тез-тез учраётганлиги, уни республика ташқарисига ноқонуний олиб чиқиш келишига уриштирилган жиддий зарар келтирмоқда. Йиғиб олинган пахта хом ашёси ҳосилининг, кейинчалик уни республика ташқарисига олиб чиқиш келиши ва сотиш мақсадида хусусий уйларида ва ҳовлиларида ашириш ҳоллари ушбу қонуни бузилишларини келтириб чиқараётган сабаблардан биридир.

Фақат биргина ҳолатда Сирдарё туманида яшовчи фуқаролардан бирининг хусусий уйида 2,2 тонна пахта хом ашёси топилган. Ана шундай ҳоллар Жиззах вилоятининг Мирзачўл туманида, Наманган вилоятининг Учкўрғон туманида ва республиканинг бошқа минтақаларида ҳам аниқланган.

Вужудга келган аҳвол айрим хўжалик раҳбарлари томонидан назоратнинг бўшашириб юборилганлиги, уларнинг ҳосилини сақлаш муаммолари

ридан ўзини четта олаётганлиги, вилоятлар ва туманлар ҳокимлари томонидан уларга нисбатан талабчанликнинг таъсирини оқибатида.

Пахта хом ашёсини йиғиб-териб олиш, ташвиш ва сақлаш вақтида унинг сақланишини таъминлаш, пахтачилик хўжалиқлари раҳбарларининг масъулиятини кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилди:

1. Қуйидагиларга:
 - Жиззах (У.Яманкулов), Наманган (Т.Жабборов), Сирдарё (Р.Хайдаров), Тошкент (У.Мирзақуллов) ва Фарғона (А.Оттабоев) вилоятлари ҳокимларига, қўшни давлатларга чегарадош туманлар ҳокимларига пахта хом ашёсининг ўғирланиши, талон-тарож қилиниши ва республика ташқарисига ноқонуний олиб чиқиш келишининг олдини олиш бўйича кўрилатган чора-тадбирларнинг етарли эмаслиги;
 - Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисига, вилоятлар ва туманлар ҳокимларига, қишлоқ хўжалиги қорхоналари раҳбарларига пахта хом ашёси ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларининг пайхон қилиниши устидан зарур назоратнинг мавжуд эмаслиги кўрсатиб ўтилиши;
 - Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва туманлар ҳокимлари уларнинг пахта хом ашёсининг ўғирланиши, талон-тарож қилиниши ва республика ташқарисига

ноқонуний олиб чиқиш келиши ҳолларининг ўз вақтида олдини олиш бўйича шарт-шароитларни таъминлаш.

2. Терилган пахта хом ашёсининг қабул пунктларига ҳар кун топширилиши шарт бўлган тартиб белгилансин.

Пахтачилик хўжалиқлари ва қабул пунктлари раҳбарлари пахта хом ашёсининг тўққиз ва узуққиз топширилиши ва унинг зарур даражада сақланиши учун шарт-шароитларни таъминлашлар.

Терилган пахта хом ашёсининг ушбу мақсадлар учун мўлжалланмаган ва ёнғин хавфсизлиги қондаларига жавоб бермайдиган жойларда, шу жумладан хондонларда ва томорқа участкаларида сақланиши тақиқлансин.

Терилган пахта хом ашёсининг қабул пунктларига ўз вақтида топширилмаганлиги, пахта ушбу мақсадлар учун мўлжалланмаган ва ёнғин хавфсизлиги қондаларига жавоб бермайдиган, шу жумладан хондонларда ва томорқа участкаларида сақланиши ушбу фуқароларга энг кам ойлик иш ҳақининг беш баравари миқдорда, мансабдор шахсларга эса - етти баравари миқдорда жарима солинадиган. Қонуни бузилиши тақдорланган тақдирда фуқароларга энг кам ойлик иш ҳақининг етти баравари, мансабдор шахсларга эса - ун баравари миқдорда жарима солинадиган.

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН-ГРУЗИЯ: ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 9-10 октябр кунлари давлат таширифи билан Грузияда бўлди.

Сафар олдида мамлакатимиз раҳбари журналистларга берган интервьюсида ушбу ташириф мақсадларига тўхталар экан, ўзаро муносабатларни таҳлил этиш ва истиқболдаги тараққиёт, савдо-иқтисодий ҳамкорлиқни янги поғонага кўтариш масалаларини таъкидлади. Бу борада Грузия билан тўла ҳамфикрлик мавжудлиги Президентимиз самолёти Тбилиси аэропортига қўнгандаёқ намоён бўлди. Грузия таширифи катта тайёргарлик кўрган аэропорт ва шаҳар кўчалари икки давлат байроқлари билан безалган, мамлакатнинг ҳаво дарвозасида эса Ислам Каримовнинг сураги ва «Xush kelibsiz, muhtaram Prezident!» сўзлари барчанинг нигоҳини тортиб турарди. Президентларнинг Қрицанис ҳукумат қароғидаги дўстона мулоқотида тилга олинган мавзулар камрови жуда кенг бўлди. Икки томонлама муносабатларга оид долзарб масалалар, қатор халқаро муаммолар, хавфсизлик, дунёвий ва минтақавий миқёсда икки ва кўп томонлама ҳамкорлиқни ривожлантириш юзасидан бафуржа фикр алмашилди.

Сафарнинг иккинчи кунги кенгайтирилган шартдаги музокаралар бўлиб ўтди. Унда Президентлар суҳбатда кўрилган масалалар янада кенг қамровда муҳокама этилди. Музокаралар якунида ташкил этилган матбуот анжуманида мулоқотдан, сиёсий ҳамкорлиқнинг ҳамда турли миқёсдаги бевосита алоқаларнинг ҳозирги даражасидан қониқиб ҳосил қилинган таъкидланди.

Грузия раҳбари икки мамлакатнинг қарашлари бир-бирига тўғри келиши, бунга эса манфаатлар уйғунлиги асос бўлишини қайд этар экан, Ислам Каримов билан суҳбат ажойиб кенганиши ва мазкур ташириф тарихий аҳамиятга эгалигини таъкидлади. Биз нафақат ҳамкорлик доирасида амалга оширилган ишларни сарҳисоб қилдик, балки алоқаларни ривожлантириш учун қандай восита ва ресурсларимиз борлигини яна бир қайта кўриб чиқиб, бу борада барча имкониятларни ишга солишга келишиб олдик, деди Э.Шеварднадзе.

Ислам Каримов Тбилисидеги мамлакатимизнинг таърихий аҳамиятга эга қишлоқлари билан суҳбат қилишга кўп ҳурмат билан қўшилди. Президентларнинг ўзаро мулоқотидаги муҳим масалаларни таҳлил этиш ва истиқболдаги тараққиёт, савдо-иқтисодий ҳамкорлиқни янги поғонага кўтариш масалаларини таъкидлади. Бу борада Грузия билан тўла ҳамфикрлик мавжудлиги Президентимиз самолёти Тбилиси аэропортига қўнгандаёқ намоён бўлди. Грузия таширифи катта тайёргарлик кўрган аэропорт ва шаҳар кўчалари икки давлат байроқлари билан безалган, мамлакатнинг ҳаво дарвозасида эса Ислам Каримовнинг сураги ва «Xush kelibsiz, muhtaram Prezident!» сўзлари барчанинг нигоҳини тортиб турарди.

Президентлар савдо-иқтисодий муносабатлар қўлими салоҳият ва имкониятлар даражасида эмаслигини таъкидлади. Бунинг асосий сабаби коммуникация соҳасидаги объектив ва субъектив муаммолардир. Ислам Каримов ва Эдуард Шеварднадзе бу ҳусусда Икки томонлама ҳамкорлик бўйича ҳужжатларни комиссия фаолияти самарадорлигини ошириш зарурлигини таъкидлади. Бу комиссия мазкур соҳадаги асосий мувофиқлаштирувчи орган дир. Савдо-иқтисодий ҳамкорлик қўлимининг ошиши эса бутун Ўзбекистон-Грузия муносабатлари мажмуининг барқарор ва узоқ муддатли тараққиётига ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Шу боис Президентлар ҳужжатларга мазкур комиссияни фаоллаштириш, савдо-иқтисодий алоқаларни рағбатлантириш борасида эришилган келишувлар ижросининг амалий чораларини қўриш вазифасини юкланди.

Таширифнинг бевосита натижаларидан яна бирини матбуот анжуманида Ислам Каримов эълон қилди. Президентимиз Грузия томони Поти бандаграҳидан фойдаланиш бўйича янги имтиёзлар тизимини тақлиф этгани ва Ўзбекистон уни қабул қилишини мамунияти билан таъкидлади. Бу Потининг Болтиқбўй ва Араб денгизидagi бандаграҳидан фойдаланиш бўйича янги имтиёзлар тизимини тақлиф этгани ва Ўзбекистон уни қабул қилишини мамунияти билан таъкидлади. Бу Потининг Болтиқбўй ва Араб денгизидagi бандаграҳидан фойдаланиш бўйича янги имтиёзлар тизимини тақлиф этгани ва Ўзбекистон уни қабул қилишини мамунияти билан таъкидлади.

Ўзбекистон ва Грузия замонавий Буюк ипақ йўлини вужудга келтириш ва ривожлантиришга қаратилган ТРАСЕКА лойиҳасининг фаол катнашчиларидандир. Дунёда Кавказ орқали Европа ва Осиёни боғлайдиган бу транспорт тармоғига қизиқиш қундан-қунга ортмоқда. Э.Шеварднадзенинг таъкидлашича, янги Буюк ипақ йўли аллақандай амал қилмапти. Унингсида Европа ва Осиёнинг алоқасини тасаввур қилиш мушкул. Яқинда оғир юк ташуви автотомобилларнинг биринчи қаровни Брюсселдан Афғонистонга етиб бориши бунинг тасдиғидир. ТРАСЕКА катнашчилари олдида турган вазифа эса ушбу йўл бўйида инфрамуносабатларни ривожлантириш, хавфсизлиқни мустаҳкамлашдан иборат. Лойиҳани Европа Иттифоқи қўллаб-қувватлаши, АҚШ Конгрессида

уна алоҳида аҳамият билан қаралиши яхши маълум. Шу боис Президентлар Ўзбекистон-Грузия иқтисодий муносабатларининг муҳим бўлишини ташкил этувчи транспорт коммуникациялари масаласини теран таҳлил этди. Шунингдек, савдо-сотиқ борасида аънанавий маҳсулотлар билан чекланмасдан, янги товарлар олди-сотдисининг имкониятлари кўриб чиқилди. Грузия томонининг фикрича, биздан фақат пахта ё транзит юк эмас, бугудой экспорт қилиш мумкин. У ёқдан боғдорчилик маҳсулотлари, цитрус мевалар, чой келтириш имконияти бор. Бу масалаларга, таъкидланганидек, ҳужжатларга комиссия аниқлик киритиб, ечим топиши керак.

Президентимизнинг Грузияга таширифи ўзаро муносабатлар ҳуқуқий пойдеворини янада мустаҳкамлади. Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов ва Грузия Президентини Эдуард Шеварднадзе икки томонлама ҳамкорлиқни янада ривожлантириш тўғрисидаги Қўша баёнотга имзо чекди. Шунингдек, икки мамлакат ўртасида Консуллик конвенцияси, Ўзбекистон ҳукумати билан Грузия ҳукумати ўртасида психотроп моддалар ва прекурсорларнинг ноқонуний юзасидан таъқиқ қилишга қарши курашда ҳамкорлик, фуқароларнинг ўзаро келиб-кейтиш шартлари, даврий наشرлар ва китоб маҳсулотларини айирбошлаш ҳамда тарқатиш соҳасида ҳамкорлик тўғрисида битимлар имзоланди.

Булар Ислам Каримовнинг Тбилисдаги сафари нечоғли самарали кенганиши кўрсатади. Таъкидламоқ жоизки, ҳамкорлиқни янги босқичга олиб чиқиш йўлидаги бу сайёҳаракатлар бошида бевосита икки мамлакатнинг Президентлари турди. Уларнинг ҳамфикрлиги, муштарак мақсадлар йўлидаги интилоқлиги мамлакатларимиз муносабатлари ривожига муҳим аҳамият касб этмоқда. Бунинг яққол тасдиғи сифатида сафар асосида Ислам Каримов Грузиянинг юксак муқофоти билан тақдирланганини келтириш мумкин. Ислам Каримов Ўзбекистон ва Грузия халқлари ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришга қўшган улкан ҳиссаси учун мамлакатнинг хориқ фуқароларига бериладиган олий муқофоти - «Оҳрис верди» ордени билан тақдирланди. Грузия ва Ўзбекистон алоқаларини раванқ топтиришга қўшган катта ҳиссаси учун Грузия Президентига давлатимизнинг «Буюк хизматлари учун» ордени топширилди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон Президентининг Грузияга давлат таширифи истиқболда катта самара бериладиган кўп қимматли натижалар билан якунланди. У икки томонлама муносабатларда янги саҳифа очилиши шубҳасиз.

Анвар БУБОЕВ,
Ўза махсус мухбири.
Тошкент-Тбилиси-Тошкент.

КЎСАК КУНЖАРА ЭМАС

Бугунги кунда мамлакатимизда пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш қизгин паллага кирган. Неча ойлар давомидаги машаққатли меҳнатлар эвазига етиштирилган ҳосилини нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш, ширкат хўжалиқлари, фермерлар давлатга пахта сотиш бўйича шартномавий режаларини муваффақиятли урдалаш учун бор имкониятларини ишга солганлар.

Етиштирилган ҳар бир миқдор пахта учун деҳқоннинг қанчадан-қанча меҳнати синган. Эрта кўламда яхши ният билан чигит қадаган деҳқон кўздаги ҳосилининг натижасидан қанчалик умидвор. Режа бажарилса ҳам маънан дили қувончга тўлади, ҳам моддий топан даромадидан рўзғорига барака қиради. Оқ пахтанинг машаққати ҳам, роҳати ҳам борлигини уста деҳқонлар яхши билишади. Пахта бу халқ, мамлакат бўлиши.

Унинг нест-нобуд бўлиши, талон-тарож қилинишига асло йўл қўйиб бўлмайд.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 23 сентябрдаги «2003 йил пахта хом ашёсининг сақланишини таъминлаш, нобуд бўлиши, талон-тарож қилиниши ва қонунга зид ҳолда республика ҳудудидан ташқарига олиб чиқиш келишининг олдини олиш ҳақида»ги Фармойиши ва Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 26 августдаги «2003 йил пахта хосилини йиғиштириб олишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори айнан пахта хом ашёсини ўз вақтида йиғиштириб олиш ва турли ноқонуний хатти-ҳаракатларга йўл қўймасликка қаратилган.

Афсуски, деҳқон ризига кўз олайтирганлар, оқ пахтани қора ниятлари учун ишлатмоқчи бўлганлар, ҳосилини йиғиштириб олишга масъулиятсизлик билан қараётганлар учраб турибди. Шунинг учун ҳозирги вақтда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси томонидан ана шу Фармойиш ва Қарорнинг ижроси юзасидан назорат тадбирлари олиб борилмоқда.

(Давоми 2-бетда)

ХУҚУҚ

Ер ресурслари - ишлаб чиқариш жараёнининг асосий манбаи, фаровонлигимизни таъминлашнинг бошланғич моддий негизи ҳисобланади.

Шундан келиб чиқиб, ерга оид ҳуқуқий муносабатлар меъёрларини ишлаб чиқиш, ерларни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланишни ҳуқуқий тартибга солиш жамият ҳаётида энг муҳим ва долзарб масалалардан биридир.

ЕРЛАРНИ КИМ МУҲОҒАЗА ҚИЛАДИ?

Бош қонунимиз - Конституциянинг 55-моддасида ер, ерости бойлиқлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий захиралар умумийлиги бойлиқидир, улардан оқилона фойдаланиш зарур ва у давлат муҳофазасида, деб белгиланган бўлиб, ерга оид муносабатларнинг ҳуқуқий пойдеворини мустаҳкамлайди.

(Давоми 2-бетда)

БИОСФЕРА ҲУДУДИ ЯРАТИЛАДИМИ?

Жаҳон глобал экология жамғармаси, БМТнинг ривожлантириш дастури ва Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ўзаро ҳамкорликда беш йилга мўлжалланган (2001-2005 й.), қиймати 895 миң АҚШ долларлик муҳим биологик лойиҳа устида иш олиб боришмоқда.

Бу лойиҳа юртимиз табииоти муҳофаза қилиш, халқимизнинг тарихий ва маданий бой меросини сақлаш, маҳаллий аҳолининг аънаналарини, иқтисодий ривожлантиришга қаратилган.

Лойиҳалаштириладиган «Нурота - Қизилқум» биосфера ҳудудида биологик хилма-хилликни, ландшафтларини ва экологик тизимларини муҳофаза қилиш, экологик барқарор иқтисодий лойиҳаларни ривожлантириш, экологик таълимни, илмий изланишларни ва тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш каби қатор вазифаларни амалга ошириш режалаштирилган.

Айни пайтда мамлакатда фаолият кўрсатаётган алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудлар уч тоифага бўлинади. Булар - давлат қўриқоналари ва миллий боғлар, давлат буюртма қўриқоналари ва табиий ёлғорликлар ҳамда сув ва қурорт тергалари, реакция ҳудудлари, ботаника, зоология боғлари. Маълумотларга кўра, алоҳида муҳофаза этиладиган мазкур ҳудудларнинг умумий майдони 1 миллион 355 миң гектарни ташкил этади.

Хозирда Навоий вилоятида «Сармиш» миллий боғи (майdonи 5 миң гектар) ҳамда «Октоғ» буюртма қўриқонаси (майdonи 15420 гектар) ташкил этилган.

Лойиҳа халқаро қўниқ асосларга эга бўлиб, бу ЮНЕСКО «Инсон ва биосфера» (МAB) миқёсида тан олинган, қўриқланадиган ер усти, ер ости ва қирғоқ бўйи сув экосистемаларига эга бўлган табиий ҳудудлардир. Шу ўринда мавжуд қўриқоналар билан биосфера ҳудуди ўртасида қандай фарқ бор, деган савол туғилиши табиий. Қўриқоналарда табиий экосистемалар инсоннинг бевосита таъсиридан муҳофаза этилиб, бу ҳудудларда инсон фаолияти умуман тақиқланади.

ЖАРАЁН

Фаза қилиш, экологик ва ижтимоий йўналишларни ривожлантириш, экологик таълимни, илмий изланишларни ва тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш каби қатор вазифаларни амалга ошириш режалаштирилган.

Айни пайтда мамлакатда фаолият кўрсатаётган алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудлар уч тоифага бўлинади. Булар - давлат қўриқоналари ва миллий боғлар, давлат буюртма қўриқоналари ва табиий ёлғорликлар ҳамда сув ва қурорт тергалари, реакция ҳудудлари, ботаника, зоология боғлари. Маълумотларга кўра, алоҳида муҳофаза этиладиган мазкур ҳудудларнинг умумий майдони 1 миллион 355 миң гектарни ташкил этади.

Хозирда Навоий вилоятида «Сармиш» миллий боғи (майdonи 5 миң гектар) ҳамда «Октоғ» буюртма қўриқонаси (майdonи 15420 гектар) ташкил этилган.

Лойиҳа халқаро қўниқ асосларга эга бўлиб, бу ЮНЕСКО «Инсон ва биосфера» (МAB) миқёсида тан олинган, қўриқланадиган ер усти, ер ости ва қирғоқ бўйи сув экосистемаларига эга бўлган табиий ҳудудлардир. Шу ўринда мавжуд қўриқоналар билан биосфера ҳудуди ўртасида қандай фарқ бор, деган савол туғилиши табиий. Қўриқоналарда табиий экосистемалар инсоннинг бевосита таъсиридан муҳофаза этилиб, бу ҳудудларда инсон фаолияти умуман тақиқланади.

(Давоми 2-бетда)

МАВСУМ

Президентимизнинг Сарийоси тумани пахтакорларига юборган табири хатига ҳар қандай шароитда ҳам ўз олди-га қўйган мақсадида қайтмайдиган изланувчан ва ташаббускор инсонларига юксак марраларни эгаллашга қодир, деган пурхикмат сўзлар бор.

Дарҳақиқат, қишлоқ хўжалиги учун оғир келган бу йилги шароитда Андижон

ЧИНОБОД ТОЛАСИ

вилoати пахтакорларининг ҳам фикри-зиқри не-не захматлар эвазига дунёга келган «оқ олтин»имининг бир миқдорини ҳам нест-нобуд қилмай, ёғин-сочинли кунларга қолдирмай йиғиб-териб олишда. Донолар, гул термоқ учун тикан захрини тортомоқ лозим, дейдилар. Ха, машаққат чекмаганга, роҳат мўяссар бўлмайди.

(Давоми 3-бетда)

ИБН СИНО ВА НОТИЛИЙ

«У менга қайси масала ҳақида гапирмасан, мен бу масалани ундан кўра дурустроқ тасаввур қилардим. Нихоят мен мантиқнинг оддий масалаларини у кишида ўқидим, лекин мантиқнинг нозик томонларидан у беҳабар экан», дея ёзганди Ибн Сино ўз устози Абу Абдуллох Нотилий тўғрисида.

Шарқда «Шайх-ур-раис», Фарбда эса «фалсафа князи», «табиблар султони» дея шўҳрат қозонган Ибн Синонинг ўз устози ҳақидаги бу фикрлари тақаббурилик эмас, айна ҳақиқат эди. Негаки, Ибн Синодаги илмга ташналикни Нотилий ҳам сезган ва ўзи «Бисотимдаги бор билимни унга ҳада этиб бўлдим», деб тан олганди.

Зеро, ўн ёшда «Қуръон»ни, араб адабиёти ва риёзиётни пухта эгаллаган Ибн Сино, айнан Нотилий мураббийлиги остида ундан астрономия, фалсафа ва илмдан сабоқ олган, Арасту ва Евклид каби юнон олимлари асарлари билан танишганди. Шу билан бирга Ибн Сино буюқроқ машхур аллома Исмоил Зоҳиддан ҳам фикр илмини ўрганганди.

Кейинчалик, ёш олим ўн беш ёшга тўлганида устози Нотилий Гурганжа кетиб илм билан шуғулланади. Милодий 995 йилда бўлган бу воқеа Ибн Синога катта таъсир қилади. Аммо у устози Хоразмга кетганидан кейин бор қучини тиббиёт илмини ўрганишга бағишлади. Бу борада унга ўша замоннинг буюқ олимлари Абдул Мансур Қамарий ҳамда Абу Саҳл Масихийлар катта ёрдам беришди. Натижада у атиги 2-3 йил ичида тиб илмида беназир табиб даражасига етишиб, қўллаб беморлар дардида даво топти. Айниқса, Бухоро амири Нуҳ ибн Мансурни оғир хасталиқдан фориқ қилгани, унинг ҳаётида катта ўзгариш ысади. Негаки, шу воқеа сабаб, Ибн Сино Амирнинг гоғтада бой кутубхонасига киришига имкон туғилди.

МОЗИЙ

Ибн Сино, айнан Нотилий мураббийлиги остида ундан астрономия, фалсафа ва илмдан сабоқ олган, Арасту ва Евклид каби юнон олимлари асарлари билан танишганди. Шу билан бирга Ибн Сино буюқроқ машхур аллома Исмоил Зоҳиддан ҳам фикр илмини ўрганганди.

Кейинчалик, ёш олим ўн беш ёшга тўлганида устози Нотилий Гурганжа кетиб илм билан шуғулланади. Милодий 995 йилда бўлган бу воқеа Ибн Синога катта таъсир қилади. Аммо у устози Хоразмга кетганидан кейин бор қучини тиббиёт илмини ўрганишга бағишлади. Бу борада унга ўша замоннинг буюқ олимлари Абдул Мансур Қамарий ҳамда Абу Саҳл Масихийлар катта ёрдам беришди. Натижада у атиги 2-3 йил ичида тиб илмида беназир табиб даражасига етишиб, қўллаб беморлар дардида даво топти. Айниқса, Бухоро амири Нуҳ ибн Мансурни оғир хасталиқдан фориқ қилгани, унинг ҳаётида катта ўзгариш ысади. Негаки, шу воқеа сабаб, Ибн Сино Амирнинг гоғтада бой кутубхонасига киришига имкон туғилди.

(Давоми 4-бетда)

2003 йил ҳосили пахта хом ашёсини сақлашни таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

(Боши 1-бетда)

Жарима солиш мазкур ҳолатлар содир этилган жойдаги ички ишлар органлари томонидан маъмурий жазолаш тартибиде амалга оширилди.

Пахта хом ашёсини ўғирлаб ва талон-тарож қилиш, уни республика ташқирисига олиб чиқиб кетиш ҳоллари аниқланган тақдирда айбдор шахслар қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда, шу жумладан жиноий жавобгарликка тортилди.

3. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги (З.Алматы) терилган пахта хом ашёсини таъминлаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар қўриши, профилактика ишларини фаоллаштириши ва қонунни бузувчиларга нисбатан амалдаги қонун ҳужжатлари қатъий мувофиқ равишда қатъий чоралар қўриши.

4. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси (Р.Қодиров) пахта хом ашёсини сақлашни таъминлашга қаратилган қонун ҳужжатлари ижроси устидан назоратни қўйди.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазиранг Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари ҳуқуқни муҳофазат қилиш органлари билан биргаликда, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини, жамоат тўзимларини ва оммавий ахборот воситаларини жалб этган ҳолда, пахта хом ашёсини таъминлаш юзасидан қўшимча таъминлаш бўлими билан олддин олиш ва профилактика ишларини фаол амалга ошириши.

«Утелерадио» компанияси (А.Қўшимов), Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги (М.Ҳазратқулов), оммавий ахборот воситалари ушбу йўналишда олиб борилаётган ишларнинг мунтазам ёритилишини таъминласинлар.

6. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги (А.Полвонзод) манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда амалдаги қонун ҳужжатларига мазкур қарордан келиб чиқувчи ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида тақлифлар киритсин.

7. Мазкур қарорнинг баҳарлигини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари И.Жўрабеков ва Т.Худайбергенов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2003 йил 13 октябр

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

ҚАЙТАР ДУНЁ

Тошхон аяннинг тушига ўн беш йил бурун вафот этган онаси кирди. Ая чўчиб уйғониб кетди.

«Босинқирадим шекилли», деб ўйлаб ёстиққа қайта бош кўйди. Кўзи иилиниши билан туши улаиб, яна онасини кўрди. Онаси унга юзини тескари ўгириб олиб, «Салима келининг қани? Мени рози бўлсин десанг уйингга обке! Сен билан ўшанда кўришаман», дерди нуқул...

...Салима унинг ўлган ўғлига олиб берган биринчи келини эди. Узоқ қариндошларнинг қизи бўлиб, совчиликка онасининг ўзи борган эди. Ўғли билан жуда ахил яшашди, кетма-кет учта фарзанд кўришди. Бўйга етган кичи хархашлари билан келинига кўп озор берди. Қуда тараф ориятли экан, ҳадеб учта боласи билан қувилверган қизини бир сафар қайтариб жўнатмади.

«Хечқиси йўқ, Ёлғиз ўғлимга яна онаси ўлмаганидан олиб бераман. Хали ёш, Белги тула бола, - деди Тошхон ая.

Биринчи қуда томон билан орани очқ қилмай, ўглининг раъйига ҳам қарамай тўйни бошлаб юборди. Айтганидай ўғлига сал ўтириб қолган бир қизни олиб берди. Келини ҳам ёмон чиқмади, лекин худо фарзанд бермади. Саккиз йилча яшаб, шу сабаб билан ажрашишди. Онаси яна «Салима келининг олиб ке, невараларим уволига қолдинг», деди. Йўқ, яна онасининг айтганига юрмади. Бу гал ўғлига эрдан чиққан битта болани жувонини олиб берди. Бу жувоннинг қули сал кингирок экан, қўп нарсани ота-онасиникига ташиб юборди. Шу бахона ўғлига бу хотинини ҳам қўйдиртириб юборди. Мана ун йилдирки, ўғли сўққабош. Ичкиликка берилиб, ёш бўлса-да сочлари оқариб кетди.

Онаси ҳам ундан рози бўлмай, гўрида нотинч экан-да. Эртаси сахармардонда Тошхон ая биринчи келини Салима-никига йўл олди. Қудалар Салимининг ўзига ҳавола қилишди. Келини невараларига йўлаб-сиқтаб тавба қилиб, розиликларини олди. Кечга кийи янларига биринчи келини, бўйга етиб бораётган учта невараси билан шоду хуррам кириб келишди. Уларни кўриб ўглининг анчадан бери ёришмаган юзи ёришиб кетди. Келини тезда уй ичкарисида кириб кетди. Ортдан ўғли ҳам...

Орадан икки ойча вақт ўтди. Хонадон файзли бўлиб кетди. Тошхон ая энди хар тун, «онам мендан рози бўлдимикан?» дея минг шукр худудан онасининг дийдорини кўрсатишини сўраб ёстиққа бош қўяди.

Холик НАЗАР

Тошхон аяннинг тушига ўн беш йил бурун вафот этган онаси кирди. Ая чўчиб уйғониб кетди.

«ЎЛИК»НИНГ БЕНЗИНИ

Сентябр. Сурхондарёда бензин тақчил. Гоҳо бир литри минг сўм. Йўлда ёқилгисиз тўхтаб ётган машиналарни атайласизми? Қийин пайтда ҳамма ҳам йўл излайди. Баъзилари чорасини топади, баъзилари... Тўхтамурод ёнида, Файзулла рўлда. Термиздан Сароисёбга юнашди. Ана мамаша. «Заправка» ларда бензин йўқ. Радина ичак ўраб ташланган. Яна озгина юришса ёқилги тугайди. Ким додани эшитяпти? Эндигина Кумқўрғондан ўтиб, Шўрчага етай дейшяпти. Хали йўл узоқ. Етиб бормаса бўлмайдди. Файзуланинг отаси йўл ёзга кирган. Бугун кечқурун тўй бошланади...

Ногахон... рўпарада бир машина - «Тико» бир «Жигули»га бензин берапти. Тўхташди.

-Қаерда бензин бор, ака? - деди Файзулла.

-«Тико»чи кўли билан кўрсатди:

-Икки километр юрсангиз «заправка» бор. Сотаяпти. Лекин оздан кўп машина «очеред»да турибди. Тез боринглар, тугаб қолади...

Сал юриб Файзуланинг хаёлига бир фикр келди: -Тўхтамурод!

-«Ха-а-а?» - машина тўхтади. Файзулла деди:

-Мен ўлик... Жағимни бойла... Оқ этанини устимга ёп... Йилгасмирайсан... болынисада тўсатдан ўлиб қолди, дейсан. Бензин олишининг йўли шу...

-Шундай қилишди... Файзулла орқада «ўлиб» ётибди. Тўхтамурод «йилгалайверди»

-«Ажасон...» болынисада ўлиб қолди... Озгина ёрдам қилинг!

-«Заправка»ни югурдақ уқисини юборди. У келиб жағи бойланган ўлик«ни кўриб қўриб кетди...

-Ун литр олинг, бирон идишга... нули ҳам керакмас... Тез олинг... тез...

Катта йўлга чиқиди. «Ўлик» тирилди: «Ха-ха-а!»

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ

(Боши 1-бетда)

Ўтказилган назорат тадбирларида Қозоғистон ва Қирғизистон Республикалари билан чегарадош бўлган айрим ҳудудларда пахта хом ашёсини ўғирлаб, қонунга зид ҳолда республика ҳудудидан ташқарига олиб чиқиб кетишга бўлган уриниш ҳолатлари аниқланган.

Жумладан, Наманган вилояти, Норин туманидаги «Тўда» қишлоқ фуқаролар йиғинида яшовчи воёга етмаган А.Мирзаев томонидан А.Шамсидинов номи ширкат ҳужжалигининг пахта майдонларидан 250 килограмм терилган пахта хом ашёсини сотиш мақсадида ҳовлисига яшириб қўйилганини ҳолати юзасидан 2003 йилнинг 27 сентябрида Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 169-моддаси 1-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Тожикистон Республикаси билан чегара ҳудудиде жойлашган Тошкент вилоятининг Бекобод туманидаги «Дадажон полвон» ва И.Шерматов номи фермер ҳамда Бўка туманидаги «Қашқадарё», Улугбек, Т.Ражабов номи ширкат ҳужжаликлари раҳбарлари туман прокурорлари томонидан қонунбузилишига йўл қўймаклик ҳақида огоҳлантирилган.

Моддий манфаатдорлик бор жойда иш муваффақиятли бўлиши ҳеч қимга сир эмас. Пахта теравтанг теримчиларга хар беш кунда ҳисоб-китоб қилиниши лозим бўлса-да, ўтказилган назорат тадбирларида бу борада бир қатор қонунбузилишларга йўл қўйилганини аниқланган.

Хусусан, Қорақалпоғистон Республикаси, Шуманай туманидаги «Дўстлик байроғи» ширкат ҳужжали...

ғида 1,2 миллион сўм, «Дехқонобод» ширкат ҳужжалигида эса 1,1 миллион сўмлик иш ҳақлари ҳисобчиларга берилмаганлиги ҳолатлари юзасидан ҳужжаликлар бошқаруви раислари Л.Бозгуланова ва К.Оразимбетовлар туман прокурори томонидан қонунбузилишига йўл қўймаклик ҳақида огоҳлантирилганлар.

Шунингдек, айрим пахта тозалаш заводлари, пахта тайёрлаш пунктлари ҳамда қуриш-тозалаш цех...

«МТЗ-80» русумли тракторлари ёнига қарши кураш мосламалари билан таъминланмаганлиги ва учун сўғич ўрнатилмаганлиги ушун туман прокурорлари томонидан уларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида ишлар қўзғатилган.

Қашқадарё вилоятининг Қасби туманидаги Х.Ҳўжақулов номи ширкат ҳужжалигида теримчилар учун шарт-шароитлар яратилмаганлиги ҳамда Навой вилояти, Хатир-

роф бўлишига йўл қўйилган.

Пахта ҳосилини нобудгарчиликсиз йиғиштириб олиш ва пайхон қилинишининг олдини олиш юзасидан тегишли чоралар қўрилаётган бўлишига қарамай, айрим ҳужжаликларда пахта майдонлари пайхон қилинишига йўл қўйилган. Хусусан, Жалақудук туманидаги «Ойим» ширкат ҳужжалигининг 0,02 гектар пахта майдони фуқаро О.Толиповнинг 1 бош, Хатирчи туманидаги К.Раҳматов номи ширкат

қучун қасдан юлиб кетиш ҳолатлари ҳам аниқланган. Хусусан, Фарғона вилояти, Данғара туманидаги «Данғара» ширкат ҳужжалигининг пахта майдонидан 6 килограмм қўсак фуқаро У.Тўхтабоев томонидан узилганлиги ҳолати юзасидан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 61-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилган.

Прокуратура органлари томонидан мазкур Фармойиш ва қарор ижросини таъминлаш бўйича ўтказилган текшириш натижаларига қўра аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида ваколатли мансабдор шахслар ва идораларга 259 та тақдимнома киритилган, 1399 нафар мансабдор шахслар қонуннинг бузилишига йўл қўймаклик ҳақида огоҳлантирилган, 347 та ходим интизомий, 523 шахс маъмурий ва 90 нафари моддий жавобгарликка тортилган, 1 миллион 978 минг сўм моддий зарарлар айбдорлардан иштирий ўндирилган, жавобгар шахслардан 6 миллион 163 минг сўм моддий зарарларни ўндириш юзасидан судга 14 та даъво аризалари киритилган, 17 та жиноят ишлари қўзғатилган.

Республиканинг маҳсулдорларининг йиғиштириб олган пахталарининг миқдорини тонадан ошди. Пахта масивларида иштирик этаётган хар бир фуқаро ўзи ишига масъулият билан ёндошса, халқ бойлигини асраб-авайласа, режадаги пахта хирмони юксалиши шубҳасиз.

Акмал АСРОРОВ, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг бўлим прокурори.

КўСАК КУНЖАРА ЭМАС

лари, пахта этиштирувчи ҳужжаликлар, пахта териш машиналари, транспорт тракторлари, тиркамалар, махсус ҳижозланган юк автомобиллари ҳамда ҳашарчиларнинг оқваганиши ва дам олиш жойларини тайёрлашда бир қатор қонунбузилишларга йўл қўйилган.

Хусусан, Самарқанд вилоятининг Пахтачи туманидаги «Хумор» пахта қабул қилиш корхонасида ёнига қарши кураш воситалари ҳамда ўчириш насослари таъмирланмаганлиги ва электр силлари химояланмаганлиги учун корхона мудирини Б.Сафаров маъмурий жавобгарликка тортилган.

Бухоро вилоятининг Когон туманидаги «Когон», Пешку туманидаги «Дўстлик» ва «Туркистон» ширкат ҳужжаликлари раҳбарлари М.Худойбердиев, Х.Тоғоев ва Д.Ариповлар бошқарувида...

чи туманидаги «Ўзбекистон» ширкат ҳужжалигида ҳашарчи-теримчилар учун ичимлик суви ва иссиқ оғак ташкил қилинмаганлиги ушун ҳужжаликлар бошқаруви раиси Ю.Аҳмедов ҳамда бош пудратчилар Э.Эргашев ва И.Жановларга нисбатан интизомий жавобгарлик тўғрисида ишлар қўзғатилди.

Шу каби қонунбузилиш ҳолатларига Тошкент, Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларида ҳам йўл қўйилган.

Ўтказилган назорат тадбирларида айрим қишлоқ ҳужжаликлариде пахта нобудгарчилигининг олдини олиш чоралари қўрилмаганлиги аниқланди. Жумладан, Андижон вилоятининг Бўз туманидаги «Озод» ширкат ҳужжалигида, Шахрихон туманидаги «Бўстон» ширкат ҳужжалигида пахта хом ашёсини териш ва ташиш жараёнида ерга тўкилиб, ис-

ОЛИЙ МАЖЛИСДА

ТОШКЕНТ. /ЎЗА МУХБИРИ Т.БОТИБЕКОВ/. Олий Мажлис Ёшлар ишлари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Қўмита раиси Азамат Эиб бошқарган йиғилишда «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида»-ти Қонуннинг Қорақалпоғистон Республикасидаги ижроси муҳоказма қилинди.

Йиғилишда таъкидланганидек, бугунги кунда Қорақалпоғистон аҳолисининг 35,7 фоизини 14 дан 30 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этади. Ушбу ҳудудда ёшларга оид давлат сиёсатининг ижроси Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа қонунлари доирасида амалга оширилмоқда. Бу борадаги қоидаларни амалиётга таъбиқ қилиш юзасидан тегишли меъёрий ҳужжатлар, дастурлар ишлаб чиқилган.

Қорақалпоғистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати кенгаши ижроия қўмитасининг қарори асосида тузилган Ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини химоя қилиш маркази келажақ авлодга ҳаётда ўз ўрнини топишда ёрдам бермоқда.

Қорақалпоғистон Республикасида ёшларнинг таълим соҳасидаги ҳуқуқларини амалга ошириш изчил давом этиляпти. Таълим муассасалари учун янги биналар қурилмоқда, капитал ва жорий таъмирлаш ишлари йўлга қўйилган. Таълим муассасаларини педагог кадрлар, дарсликлар, ўқув жиғозлари билан таъминлашда яхши қўрсаткичларга эришилляпти.

МИЖОЗЛАР КАФОЛАТИ ЙЎЛИДА

Тошкентдаги Халқаро бизнес марказида Россиянинг «Ингосстрах» сугурта компаниясининг пойтахтимишда ваколатхонаси очилишига бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Урганч шаҳар давлат солиқ инспекцияси ходимлари янги бинада фаолият кўрсатишмоқда. Мустақилликимизнинг 12 йиллиги арафасида фойдаланишга топширилган ушбу масканда зарур қулайликлар яратилган.

СУРАТДА: (чапдан) солиқ ходимлари Шухрат Бобоев ва Мўминжон Машариповлар.

Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

ЕРЛАРНИ КИМ МУҲОҒАЗА ҚИЛАДИ?

(Боши 1-бетда)

Хўш, қишлоқ ҳужжалигига мўлжалланган ерларни муҳофазат қилишнинг ҳуқуқий ҳолати қандай? Республикаамиз шароитида ернинг шўрлангани тупроқ унумдорлигини кескин қамайтириб юборади. Ўзбекистонда тупроқ шўрланшининг олдини олиш учун агротехника қоидаларига амал қилиш, ирригация ва мелiorация тадбирларини мунтазам ўтказиш талаб этилади. Умуман, сугуриладиган ернинг 50 фоизидан кўп қисми у ёки бу даражада шўрланган. Муаммоннинг қўламини турли минтақада ва вилоятларда турличадир. Амударё ва Сирдарёнинг юқори хавзаларида ернинг 10 фоизи шўрланган бўлса, қуйи хавзаларида бу рақам 80-90 фоизни ташкил этади. Бухоро, Навоий ва Сирдарё вилоятларида шўрланиш анча кенг тарқалган.

Атроф-муҳитни муҳофазат қилиш миллий ҳаракат режаси маълумотларига кўра, бу вилоятларнинг 40-50 фоизи, Ўзбекистон бўйича эса қарийб 200 минг гектар ер юқори даражада шўрланган. Бунга собиқ иттифок даврида ерни оммавий равишда ўзлаштириш, шўрланган ва мелiorацияга яроқсиз майдонларни ишга солиш сабаб бўлди.

Ер кодексиде қишлоқ ҳужжалигига мўлжалланган ерлардан фойдаланувчилар ва ижарачиларнинг мажбуриятлари аниқ белгилаб қўйилган, унга кўра «қишлоқ ҳужжалиги ишлаб чиқаришини сугуриладиган ерларнинг шўр босиши ва захланишига, ерларнинг ва сув манбалари ифлосланишига ва зарарланишига йўл қўймайдиган усуллар билан амалга оширишлари шарт» (48-модда) дейилган.

Ўзбекистонда қишлоқ ҳужжалик ерларининг катта қисми (23 миллион га) яйлорлардан иборат. Кейинги йилларда улордан мақсадли фойдаланмаганлиги сабабли эрозияга учрамоқда. Бунга сабаб қорва моллар ҳаддан ташқари кўп қўйилган, фитомелiorация тадбирлари ўтказилмайдими, нати-

КУЗ КЕЧИККАННИ КЕЧИРМАЙДИ

Қашқадарё вилоят ҳокимлигида ўтган йиғилиш воҳа пахтазорлариде етиштирилган ҳосилни тез ва соғ, ношудаланди. Уни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков бошқарди.

Вилоят далаларида 410 миғн тонналик улкан хирмон бунёд этишга етарли ҳосил бор ва уни қўсқа муддатларда саранжомлаб олишда имкониятлардан самарали фойдаланилмоқда.

Бу йил гўзалнинг етилиши нисбатан кечикканини хисобга олиб, барча майдонларни тўлиқ дефолиация қилиш тавсия этилган эди. Лекин Қарши, Ғўзор, Қамаш, Яққабо туманларида бу тадбир сифатсиз ўтказилиб, вақт бой берилмоқда.

Йиғилишда барча туманларда гўза дефолиация қилиш 15 октябрга тугаллаш, теримчи ва ҳашарчиларга қулай шароит ярати бериш, уларнинг иш ҳақини ўз вақтида тулаш, вилоятдаги мавжуд пахта териш машиналарини юксак унум билан ишлатиш юзасидан тегишли тавсиялар берилди.

Йиғилишда Қашқадарё вилояти ҳокими Н.Зайниев иштирок этди.

БИОСФЕРА ҲУДУДИ ЯРАТИЛАДИМИ?

(Боши 1-бетда)

Биосфера ҳудудиде эса табиий экосистемалар ва маданий ландшафтлар муҳофазат қилинади. Муайян микёсда инсон фаолиятига руҳсат бериллади. Бу ерларда аҳоли яшаيدиган пунктлар хисобга олини, табиий ресурслардан фойдаланишда улар фаол қатнашадилар.

Биосфера ҳудуди муҳофазат қилиш ва ердан фойдаланиш даражасига қараб ўн минтақа бўлинади. Қўриқхона минтақаси, муҳофазалаш минтақаси ва ривожлантириш минтақаси. Уларнинг умумий майдони - 1 миллион 71 миғн гектар (ҳозирча тахминий). Бу биосфера ҳудудига Жиззах, Самарқанд, Навоий вилоятлари майдонларининг бир қисми кирлади.

Учала минтақанинг ўз олдига қўйган алоҳида вазифалари бўлиб, улар фақат маҳаллий аҳоли билан ҳамкорликда ва улариинг фаол иштирокидагина амалга оширилиши мумкин.

Лойиҳалаштирилаётган биосфера ҳудудида Нурота туманининг «Нурота», «Қизилча», «Ўзбекистон» ҳамда Файзулла Ҳўжаев номи ширкат ҳужжаликлари ерлари ва Қонимех туманининг Абай номи наслик ширкат ҳужжалиги ерлари киритилиши мўлжалланмоқда. Шунда жами майдон 277 миғн гектарни ташкил этади.

Ташкил этилаётган «Нурота-Қизилкум» биосфера ҳудудининг лойиҳасини амалга оширишда Навоий вилояти хайвонот ва ўсимликлар дўнёсини қўриқлаш давлат инспекцияси ҳамда вилоят «Жонли табият» биосфералик жамоат тарбия, хусусан, Нурота ва Қонимех туманлари аҳолиси фаоллик кўрсатишса айни муддао бўларди.

Эшмамат ТОҒАЕВ, Биология фанлари номзоди.

ЯНГИ ЛУҒАТ

Тошкент (ЎЗА МУХБИРИ Н.УСМОНОВА). Иктисодиёт тадқиқотлар маркази томонидан иктисодий таълим ва ривожланиш соҳасидаги лойиҳа доирасида «Иктисодий атамаларнинг ўзбек, рус ва инглиз тилидаги луғати» чоп этилди.

Ушбу луғатни тайёрлашга иктисод ва филология соҳасидаги таълик мутахассислар жалб этилди.

Луғат қўп ишлатилладиган 5 миғнда яқин иктисодий атамалар иборани ўз ичига олган. Мазкур иктисодий луғатнинг ўзига хос томони шундаки, ўзбек тилидаги сўз ва иборалар кирил ҳамда лотин алифбосида берилган. Ушбу лойиҳадан кўзланган мақсад замонавий иктисодий атамаларни тўлиқ ифодашадан иборат.

Мазкур нашр иктисодиётнинг турли жаҳабларида ишлатилган мутахассислар, шу жумладан таълик савдо соҳаси ходимлари, иктисодий олий ўқув юрталари ва факультетлари ўқитувчилари, талабалари, тадбиркорлар ҳамда таржимонлар учун мўлжалланган.

Р.КЕНЖАЕВ, ТДЮИ аспиранти.

ЧИНОБОД ТОЛАСИ

(Боши 1-бетда)

Анджонда ҳам зафар маррасига яқинлашган туманлар сони кўпайиб бораётган. Балиқчи нафқат вилоятда, балки бутун мамлакат миқёсда ҳам энг кўп пахта етиштирадиган туманлар сирасига кирди. Утган йили балиқчиликлар 43 минг 473 тонна пахта хом ашёси етиштиришди. Бу режанинг 120 фоиз бажарилигидан дарак. Туман бўйича етиштирилган пахта хом ашёсининг 87 фоизи биринчи наваларга сотилди.

Бу туман хўжаликлари иқтисоди мустақамлангани учун омил бўлди. Туманда етиштирилган пахта ҳосилини қабул қилиб олиш ва уни қайта ишлашни сифатли амалга ошириш нақадар муҳим эканини хис қилган "Чинобод" пахта тозалаш ҳисобдорлик жамиятида мавсумга пухта ҳозирлик қўрилган кўл келаяпти. Корхонага қарашли "Урмонбек", "Бўстон" ва Балиқчи пахта тайёрлов масканларида қабул ишлари куну тун давом этаётган. Бу йил пахта тозалаш корхонаси хўжалиқлар ва фермерлар билан 36 минг 225 тонна пахта хом ашёси қабул қилиб олиш учун шартнома тузган.

Утган йили жамиятда 326 миллион 580 минг сўмлик реконструкция ишлари бажарилиб, сифатли ва меҳнат унвондорлиги юқори ускуналар тўлиқ қўрилди. Технология юқори унвондорлик билан ишлатилгани боис маҳсулотнинг сифат кўрсаткичлари ва рентабеллик юқори бўлишига эришилди.

Ҳисобдорлик жамияти раиси Қозимжон Курбанов билан корхонани айланди.

«Қайси жабҳа бўлмасин, тежамкорлик билан иш олиб бориш, иқтисодий ўсишнинг омилидир, - дейди жамият раиси. - Корхонамизда 2002 йил ҳосилидан бир тонна чигитли пахтани тайёрлаб олиш учун 7 минг 744 сўм харажат қилиниши кўзда тутилган. Амалда эса бу харажат миқдори 5 минг 897 сўм 25 тийинга тушди. Тайёрлов харажатларининг ўзидан 80 миллион 288 минг сўм иқтисод қилинишига эришилди.

Тизимда тола чиқиш миқдори муҳим аҳамиятга эга. Бу ерда асосий маҳсулот ҳисобланган тола чиқиши миқдори режадаги 32,65 фоиз ўрнига 33,05 фоизни ташкил этди. Бу кўрсаткични мамлакатдаги шундай корхоналарга қиёбласак, нонҳатда қувончли натижадир. Ишлаб чиқарилган толаннинг қўшимча фойдасига кўра 520 тонна пахта хом ашёсининг иқтисод қилинишига эришилди.

Утган йили корхонада 7 миллиард 717 миллион 946 минг сўмлик сифатли маҳсулот истеъмолчиларга етказиб берилди. Энг муҳимлиси, истеъмолчиларга юборилган маҳсулотлар сифатига бирор марта ҳам эътироз бўлмади.

Корхона ҳисобчиларидан олинган маълумотларга қараганда, утган йил натижалари бўйича 33 миллион 318 минг сўм соф фойда олинди. Ҳисобдорлик қўлидаги бир дона ўқ сўмлик акцияси учун 134 сўмдан дивиденд олинди. Ҳисобдорлик жамиятида дивиденд ва оиллик маошлар миқдори йилдан йилга ортиб бораётган. Жорий йилнинг тўққиз ойли натижаларини таҳлил қилсак, ҳар бир ишчининг ўртача ойлик маоши

47 минг 650 сўмни ташкил этади.

Кейинги йилларда раҳбарларнинг сай-ҳаракати билан корхона тўлиқ реконструкция қилинди. Ҳисобдорлик жамияти худуди сифатли қилиб асфальтланди, боғу-роғлар яратилди. Икки минг тонна толана сақлашга мўлжалланган янги омбор биноси қад ростлади. Тайёрлов масканлари атрофи тўлиқ девор билан ураб чиқилди, худудлари асфальтланди. Ишчилар учун замонавий ҳаммом қурилди. Маъмурий бино ташмилланди. Олтиш ўринли ошхонада турли хил мазада иссиқ овқатлар тайёрланаётган. Уч сменада меҳнат қилаётган ҳисобдорларга бир маҳал иссиқ овқат берилаяпти.

Бу йил 19 та ширкат хўжалиги ва 527 та фермер хўжалиги билан пахта хом ашёси қабул қилиш юзасидан шартномалар тузилган. Масалан, "Намуна", "Шераличек" ширкат хўжаликлари шартномавий режаларини вилоятда илгорлар қаторида удалади. Муҳими, улар топширган пахта хом ашёсининг деярли ҳаммаси биринчи наваларга қабул қилинди. Қўлимиздаги маълумотларга қараганда, биргина "Намуна" ширкат хўжалиги утган йили йиллик режага нисбатан 130 фоиз ҳосилини биринчи навага топширганди. Бобур номи, "Жайрон-1", "Ҳаким ота", "Муҳаммад Бобир" фермер хўжаликлари азаматлари ҳам энг илгорлар қаторида режадан ортиси билан юқори наваларга пахта хом ашёси етиштириб, бошқаларга ўрناк бўлиди.

Ҳисобдорлик жамиятида ўз ишининг усталари кўп. Ускуналарни ташмиллаш бўлими электр пайвандчиси Мирзоли Ражапов, биринчи ишлаб чиқариш бригадаси қуриш-тозалаш бўлими соловчисси Заҳриддин Раҳмонов, тайёр маҳсулот бўлими чигит оқловчиси Муҳиддин Раҳимов, учинчи ишлаб чиқариш бригадаси ускуналарни соловчисси Шарифжон Мамадалиев, корхона қошидаги тайёрлов маскани механиги Нозим Хожимуродов, технология лаборатория мудири Зина Худойбердиевалар уларнинг ҳалол ва самарали меҳнатлари билан олқиш олишаётир.

Қаердаки, инсон омилига эътибор берилса, ўша дароғда ишлар барақали бўлиши ҳаёт тажрибасидан маълум. Жамиятда ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш ва маънавий руҳлантириш борасида биринчи ибратли ишлар амалга оширилди. Бепул иссиқ овқат, махсус илчи кийимлари, сўт ва сутли маҳсулотлар билан таъминлаш учун 9 миллион 286 минг сўм маблағ сарфланди. Ердამчи хўжалиқда етиштирилаётган гўшт ва сабзавот маҳсулотлари ишчи-хизматчиларнинг иссиқ овқати учун сарфланмоқда. Мавсум олдидан ҳамма ишчи-хизматчилар корхона ҳисобидан саёҳатларга бориб, дам олиб қайтилади.

Корхона раҳбари Қозимжон Курбановнинг сўзлари ёдга тушади: "Ҳар биримиз эртанги кунимизни яхшилаш мақсадида замон талаб қилаётган ислохотларни амалга ошириш учун заҳмат саҳрсидан қўчмай астойдил меҳнат қилишимиз лозим". Ҳа, у ҳақ гапни айтиди.

Дилмурод ҚИРФИЗБОВЕВ, "Қишлоқ ҳаёти" махсус мухбири.

Ўзбекистон Республикасида фаолият кўрсатаётган маҳаллий ва хорижий сармоядорлар диққатига!

Давлат мулки қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13 августдаги 350-сонли "Балиқчилик тармоғида монополиядан чиқариш ва хусусийлаштиришни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ҳамда 2003 йил 4 сентябрдаги 382-сонли "Паррандачиликда монополиядан чиқариш ва иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорларига асосан тугатилаётган "Ўзбалик" акциядорлик компанияси ва "Ўзпаррандасаноат" уюшмасининг таркибига кирувчи хусусийлаштирилган корхоналарнинг устоз жамғармаларидаги давлат улушлари ва акция пакетларининг биржа ва биржадан ташқари бозорларда асосан жисмоний шахсларга ва хорижий инвесторларга "Тошкент" Республика фонд биржасининг биржа савдолари (электрон биржа савдолари) орқали сотилишини маълум қилади.

Маъмур акциядорлик жамиятлари устоз фондидидаги давлат улуши ҳисобланган акция пакетларининг бошланғич сотилиш баҳолари тўғрисида маълумотларни "Тошкент" Республика Фонд биржаси ва унинг худудий бўлиmlари, "Давинком" инвестиция фирмаси, Давлат мулк қўмитаси ҳамда унинг худудий бошқармаларининг қуйидаги телефон рақамлари ва Кўмитанинг веб-сайтига (www.spc.gov.uz) мурожаат қилган ҳолда олишнингизни билдиради:

Мурожаат қилиниши лозим бўлган идоралар	Телефон рақамлари
"Тошкент" Республика Фонд биржаси	136-07-40, 136-76-35
"Давинком" Давлат инвестиция фирмаси	132-07-32, 136-09-16
Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси	139-22-50, 139-20-66
Қорақалпоғистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси	361-222-02-76, 222-02-86
Давлат мулк қўмитасининг Андижон вилояти бошқармаси	374-2-24-53-45, 24-24-76
Давлат мулк қўмитасининг Бухоро вилояти бошқармаси	365-2-23-65-23, 23-74-31
Давлат мулк қўмитасининг Жиззах вилояти бошқармаси	372-22-6-25-04, 6-51-89
Давлат мулк қўмитасининг Қашқадарё вилояти бошқармаси	375-2-21-01-19, 21-01-26
Давлат мулк қўмитасининг Навоий вилояти бошқармаси	436-22-04-04-61, 4-92-32
Давлат мулк қўмитасининг Наманган вилояти бошқармаси	369-22-6-26-22, 6-44-39
Давлат мулк қўмитасининг Сурхондарё вилояти бошқармаси	376-22-2-79-58, 2-79-34
Давлат мулк қўмитасининг Самарқанд вилояти бошқармаси	366-2-33-73-54, 33-03-02
Давлат мулк қўмитасининг Сирдарё вилояти бошқармаси	367-2-26-53-13, 26-53-15
Давлат мулк қўмитасининг Фарғона вилояти бошқармаси	373-22-4-29-61, 4-93-66
Давлат мулк қўмитасининг Тошкент вилояти бошқармаси	132-06-76, 136-06-05
Давлат мулк қўмитасининг Хоразм вилояти бошқармаси	362-22-6-16-55, 6-63-57

"Тошкент" Республика фонд биржасининг савдолари орқали сотиладиган корхоналар РЎЙХАТИ

№	Корхона номи	Худуд	Сотиладиган давлат улуши (фоиз)
"ЎЗПАРРАНДАСАНОАТ" УЮШМАСИ			
1	"Қушчилик" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
2	"Кият" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
3	"Наврўз" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
4	"Ниеботир паррандачилик" АЖ	Андижон вилояти	25,0
5	"Пахтаобод паррандачилик" АЖ	Андижон вилояти	25,0
6	"Ойим паррандачилик" АЖ	Андижон вилояти	25,0
7	"Ғижувон парранда" АЖ	Бухоро вилояти	25,0
8	"Бухоро" АЖ	Жиззах вилояти	30,0
9	"Бўрғон" паррандачилик АЖ	Қашқадарё вилояти	25,0
10	"Оқ сарой" АЖ	Қашқадарё вилояти	25,0
11	"Истикдод" паррандачилик АЖ	Қашқадарё вилояти	25,0
12	"Қизилтепа парранда" АЖ	Навоий вилояти	25,0
13	"Лочин" АЖ	Навоий вилояти	25,0
14	"Наманган парранда" АЖ	Наманган вилояти	25,0
15	"Ўйчи парранда" АЖ	Наманган вилояти	25,0
16	"Фарғона насли парранда" АЖ	Фарғона вилояти	25,0
17	"Боголд парранда маҳсулотлари ИЧ" АЖ	Фарғона вилояти	25,0
18	"Бешариқ паррандачилик" АЖ	Фарғона вилояти	25,0
19	"Чимёти парранда" АЖ	Фарғона вилояти	25,0
20	"Рўздат Ғоиллов" АЖ	Хоразм вилояти	25,0
21	Кўшқўбир "Паррандачилик" АЖ	Хоразм вилояти	25,0
"ЎЗБАЛИК" АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ			
22	"Нукусбалик" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
23	"Мўйнок балиқ-консерва комбинати" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
24	"Қазақдар балиқ" АЖ	Қорақалпоғистон Рес-каси	25,0
25	"Андижонбалик" АЖ	Андижон вилояти	25,0
26	"Бухоробалиқсаноотсотиш" АЖ	Бухоро вилояти	25,0
27	"Жиззахбалик" АЖ	Жиззах вилояти	25,0
28	"Қашқадарёбалиқчилик" АЖ	Қашқадарё вилояти	25,0
29	"Навоийбалиқчилик" АЖ	Навоий вилояти	25,0
30	"Наманганбалик" АЖ	Наманган вилояти	25,0
31	"Сирдарёбалик" АЖ	Сирдарё вилояти	25,0
32	"Янгигербалик" АЖ	Сирдарё вилояти	25,0
33	"Сурхонбалик" АЖ	Сурхондарё вилояти	25,0
34	"Балиқчи" АЖ	Тошкент вилояти	25,0
35	"Дамачи" АЖ	Тошкент вилояти	25,0
36	"Тошкентбалик" АЖ	Тошкент вилояти	25,0
37	"Чиноз омихта ем заводи" АЖ	Тошкент вилояти	25,0
38	"Урай" АЖ	Фарғона вилояти	25,0
39	"Бешариқбалик" АЖ	Фарғона вилояти	16,4
40	"Хоразмбалиқмаҳсулотлари" АЖ	Хоразм вилояти	25,0
41	"Айларқул" МЧЖ	Жиззах вилояти	25,0
42	"Балиқсавдо" МЧЖ	Самарқанд вилояти	25,0
43	"Самарқандбалик" МЧЖ	Самарқанд вилояти	25,0

САМАРҚАНДЧА УСУЛ

Бобўр туманидаги Уктам Бойқонов фермер хўжалиги даласида вилоят гапалокларининг кўрғазмали амалий семинари бўлиб ўтди.

Унда дехқон ва фермер хўжаликлари, ширкат хўжа-

ликлари, МТП раҳбарлари, туман ҳокимлари ва вилоят техника инспекцияси амалда қўлланмоқда. Чунки самарқандлик гапалоклар икки йил давомида айнан шу усулни қўллаб, ҳосилдорликни 23 центнердан 53,2 центнерга етказишди.

Шомурод ХОЛМУРОДОВ

ҚЎНФИРОТДА ШОЛИ МЎЛ

Қўнғирот тумани шоликорлари давлатга 9800 тонна "қиримзи дон" топширишиб, йиллик шартномани удалашди.

Усторт этакларига туташиб кетган Кўкдар, Раван, Хоразм ва Аҳиниёз номидаги ширкат хўжалиқларида шоли

ҳосилдорлиги ҳар гектар ҳисобига 50 центнердан ошди.

Туман шоликорлари 1 минг 250 тонна уруғлик шоли тайёрлаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

"ДАВИНКОМ" ДАВЛАТ ИНВЕСТИЦИЯ ФИРМАСИ ТОМОНИДАН ДАВЛАТ УЛУШИ ВА ДАВЛАТ АКТИВЛАРИ ЭРКИН МУОАМАЛАДАГИ ВАЛЮТАГА БИРЖА САВДОСИГА ЧИКАРИЛАЁТГАН АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИАТЛАРИНИНГ РЎЙХАТИ.

№	Худуд	Тармоқ ва акциядорлик жамияти номи	Низом жамғармаси (сўм)	Номинал (сўм)	Сақдога қўйилган акциялар сон (дола)	Низом жамғармасидаги ҳисса (%)	1 дона акция баҳоси, АҚШ доллар.	Бошланғич тақдиф баҳоси, АҚШ долларлари
"Ўзбекнефтгаз" ДАК								
1	Тошкент шаҳри	Узбекистонга қўйилган металл	2 239 427 910	465	140 647	2,92	0,48	95 639,99
2	Тошкент шаҳри	"Ўзбекистонга қўйилган металл"	13 000 000	1 000	2 250	25,00	7,51	20 407,50
3	Тошкент шаҳри	Авдилоқ ва сув хўжалиги вазиралиги	7 067 000	1 000	1 766	34,99	11,67	29 609,22
Меъасабзавот								
4	Қашқадарё вилояти	"Яккабоғ шароб-консерва"	12 500 000	500	12 730	51,90	7,85	100 087,50
Уманисановат								
5	Тошкент шаҳри	"Тошкент навиносозлик корхонаси"	38 214 000	100	95 535	25,00	1,61	153 811,35
Ўзбекисановат								
6	Фарғона вилояти	"Бешариқ номик"	7 263 600	100	14 527	20,00	0,53	7 699,31
"Давинком" Давлат инвестиция фирмаси томонидан давлат улуши ва давлат активлари эркин биржа савдосига чиқарилаётган акциядорлик жамиятларининг ўйиҳати.								
№	Худуд	Тармоқ ва акциядорлик жамияти номи	Низом жамғармаси (сўм)	Номинал (сўм)	Сақдога қўйилган акциялар сон (дола)	Низом жамғармасидаги ҳисса (%)	1 дона акция баҳоси, АҚШ доллар.	Бошланғич тақдиф баҳоси, минг сўмдан
"Ўзбекнефтгаз" ДАК								
1	Самарқанд вилояти	"ОРС-43"	5 732 000	250	6 878	30,00	1 992,93	13 707,51
2	Навоий вилояти	"Қилиққуммаметметаллоломчилик" ДК	6 000 000	2 000	690	33,00	2 755,60	1 901,39
Давлат геология қўмитаси								
3	Тошкент шаҳри	"Мақдан-геология"	1 083 000	500	540	24,93	2 972,97	1 605,40
4	Навоий вилояти	"Мурунтау"	4 000 000	1 000	1 000	25,00	3 128,50	3 128,50
"Дорн-Дармон" ДА уюшмаси								
5	Фарғона вилояти	"Шифо"	1 716 750	1 962	219	25,03	9 433,79	2 066,00
Уфармасаноат								
6	Самарқанд вилояти	"Сезон"	22 768 000	200	13 853	12,17	794,08	11 009,11
7	Тошкент шаҳри	"ELEKOR"	5 435 000	700	3 591	33,04	2 899,58	10 415,37
8	Андижон вилояти	"Алиев"	16 497 044	744	365	1,65	7 794,80	2 845,16
Уманисановат								
9	Самарқанд вилояти	"Самарқандлоқомаш"	11 982 000	100	29 935	25,00	360,53	10 800,28
10	Самарқанд вилояти	"Пахтаман"	15 170 100	1 100	3 448	25,00	7 656,62	26 400,03
11	Тошкент шаҳри	"Асбобоз"	15 173 300	1 000	37 938	25,00	896,92	34 027,35
Тошхоналар/уловчиси								
12	Тошкент шаҳри	"2-AVTOSOZLASH ZAVODI"	16 587 000	3 000	1 382	25,00	4 643,64	6 417,51
Улоқмаҳсулот								
13	Андижон вилояти	"Аска Дош маҳсулотлари"	419 202 000	2 700	8 694	5,60	7 842,14	68 179,57
14	Қорақалпоғистон Республикаси	"Тўртқўлаш-дон-маҳсулот"	9 692 000	200	12 115	25,00	400,24	4 848,91
15	Сирдарё вилояти	"Ғулистон но очик турлаг"	9 331 500	300	7 776	25,00	1 714,52	13 332,11
16	Наманган вилояти	"Наманганлоқомаш"	300 099 000	3 000	6 126	6,12	14 039,02	86 003,04
17	Наманган вилояти	"Чўст но ишлаб чиқариш"	7 916 713	497	5 171	32,46	1 529,24	7 907,70
18	Қашқадарё вилояти	"Қарин-но"	20 000 000	1 000	5 000	25,00	2 386,82	11 934,19
19	Қашқадарё вилояти	"Шаҳристон туман но комбинати"	3 000 000	1 000	750	25,00	5 948,14	4 011,11
20	Сурхондарё вилояти	"Сурхондарёдон маҳсулотлари"	51 700 000	1 000	12 925	25,00	22 978,28	296 993,88
21	Хоразм вилояти	"НОН"	42 342 000	1 000	20			

ИҚЛИМ

Ўтган ҳафтадаги ёгингарчилик кўпчилигининг кўнглига гул-гула солиб қўйганга ўхшайди. Чунки аксарият кишилар "ёмғир ёғди" деб ҳаёлларига келтиришмаган эди-да.

ЁМҒИР ЁҒМАЙ ТУРСА...

Табиатга буйруқ бериб бўлмайди. Айниқса, куз-киш об-ҳавоси... Узарувчан бўлади, - дейди гидрометеорология маркази бошлиғи Фотима Қосимова. - Ўтган ҳафта мамлакатимизга гарбдан совуқ ҳаво оқими кириб келди. Натихадан республикамизнинг барча ҳудудиди ёгингарчилик кузатилди. Кечадан бошлаб шимолдан совуқ ҳаво оқими кириб келиши кузатиляпти. Бирок ҳавотирга ўрин йўқ. Ёгингарчилик бўлмайди. Аксинча, эртадан яна ҳаво ҳарорати кўтарилди. Кўнглида.

Бу йилги об-ҳавони олдинги йиллар билан таққослаб кўрадиган бўлса, ўтган йил октябр ойида ҳаво қуруқ ва иссиқ келган. 2000 йилда эса ёмғирли ва совуқ об-ҳаво кузатилган эди. Марказ раҳбарининг айтишича, республикамизда сентябр ойидаги ўртача ҳаво ҳарорати 18-23° илқ атрофида бўлган бўлса, октябр ойига келиб 6-8° гача пасаяди. Ўртача 10-15° илқ бўлиши кутилмоқда. Ёгингарчилик 21-28 мм. гача етиши мумкин.

Демак, 14-18 октябр кунлари республикамизда кутилётган об-ҳаво маълумоти билан танишинг. Ушбу кунларда ҳаво булутли бўлиб, ёгингарчиликларсиз ўтади. Шамол шарқдан 7-12 м/с тезликда эсади. 14-16 октябр кунлари кундузи 18-23°, кечаси 2-7° илқ бўлиши мумкин. Айрим жойларда эса ҳарорат 0-2° гача пасаяди. 17-18 октябр кунлари кундузи 22-27°, кечаси 7-12° атрофида илқ бўлиши тахмин қилинапти.

Бу эса миришкорлар учун айна мудоао. Биз уларга олтин кузнинг кувшили кунларидан унумли фойдаланинг деймиз.

Саид РАҲМОНОВ тайёрлади.

ИБН СИНО ВА НОТИЛИЙ

(Боши1-бетда)

"Мен бу кутубхонада шундай китобларни кўрдимки, уларни олдин эшитмаган эдим, кейин умрим бўйи ҳеч қаерда учратмадим ҳам. Мен уларни ўқиб чиқиб, ҳар бир олимнинг ўз соҳасидаги ўрнини тушундим. Қўзим олдида илм даргоҳининг дарвозалари очилди. Ундаги чўқур билимлари мен илгари ҳаёлимга ҳам келтирмагандим", дея Ибн Сино Амир кутубхонасидан олган таассуротини тасвирлаганди. Бу вақтда Аминнинг китобларга бой мўлташам кутубхонасига Юсуф Хоразмий бошчилиги қилар ва у Ибн Синога етарлича шариот яратиб берганди. Юсуф Хоразмий нафақат китобхона мудри, балки етук аллома ҳам эди. Унинг "Иллар қалити" номили китоби Ибн Синога шу даражада таъсир қилдики, ана шу таъсирланиш натижасида кейинчалик у "Илларнинг бўлиниши ҳақида" номили асарини ёзганди.

Шу каби Ибн Сино Бухородалик пайтанда унинг асли хоразмлик бир қўшини бўлиб, унинг илтимосига қўра гоётда қимматли асар ёзиб қолдирганди. Бу ҳақда у "Абу Бакр ал-Барокий исмли бир қўшимиз бор эди. У фикр ва тафсиринг жуда билимдони бўлиб, фалсафа билан ҳам шуғулланишга иштиёқи жуда зўр. Унинг илтимосига қўра, "Ал-Ҳосил" ва "Ал-Махсул" ҳамда "Китоб ул-бир ва л-исм" номили иккита китоб битдим. Бу икки китоб ундан бошқа ҳеч қандай йўқ, чунки у киши улардан нусха қўйиб олиш учун ҳеч қандай бермаган", дея ёзганди.

Шу тарзда Ибн Сино ёшли чоғларидан бошлаб хоразмликлар билан ян алоқада бўлиб, гоҳида улар таъсири, баъзида илтимосига қўра асарлар ёзиб машғур

аллома даражасига етди. Қолаверса, 1000 йили Сомониёлар давлати инқирозга учрагач, Бухорони Бўғрохон босиб олиши билан ёш аллома ижодий-илмий фаолияти шаклланишига катта таъсир кўрсатган хоразмликлар диверга йўл олди.

Ибн Синонинг айнан Шарқдаги бирон давлатга кетмай Хоразмга борганига, Бухоро билан масофадан яқинлиги сабаб бўлмаган. Аввало, ёш алломанинг илм устози Нотилийнинг Хоразмга кетганиги, қолаверса, Хоразмда қадимдан илму ижод учун имкониятлар етарлича бўлгани, шунингдек ўз даврининг буюк алломаси Беруний билан мактуб орқали мулоқотлар олиб боргани Ибн Синони Хоразмга етказди. Шу каби бу вақтда Маъмунодек заковатли ва илмий қадрловчи подшоҳнинг "Байтул-хикма"сида даврининг энг етук алломалари ижоду илм билан банд эдилар.

1000 йили Хоразмга келган 20 ёшли аллома "Байтул хикма"да яратилган шариот туйғули илм уммонига шўнғиди. Бу вақтда Абу Саҳл Масиқий, Беруний, ан-Найсабурий, Ибн Бахмон, ибн Мисқоабий каби кўшимиз бор эди. У фикр ва тафсиринг жуда билимдони бўлиб, фалсафа билан ҳам шуғулланишга иштиёқи жуда зўр. Унинг илтимосига қўра, "Ал-Ҳосил" ва "Ал-Махсул" ҳамда "Китоб ул-бир ва л-исм" номили иккита китоб битдим. Бу икки китоб ундан бошқа ҳеч қандай йўқ, чунки у киши улардан нусха қўйиб олиш учун ҳеч қандай бермаган", дея ёзганди.

Шу тарзда Ибн Сино ёшли чоғларидан бошлаб хоразмликлар билан ян алоқада бўлиб, гоҳида улар таъсири, баъзида илтимосига қўра асарлар ёзиб машғур

давомида ёзилганини қайд этишган. Аммо Ибн Синога Хоразмда яратилган етарлича шариот, қўра қўринган табибу алломалар билан фикр алмашувлар асар Хоразмда ёзиб бошланган дейишга асос бўла олади. Қолаверса, Ибн Сино кейинчалик Хоразмдан кетгач, Ғазна ҳукмдори Султон Маҳмуд таъйиқидан қочиб, гоҳ Қозвин, баъзида Исфохону Нишопурда ҳамда Ҳамдонда яшайди. Султон Маҳмуд таъйиқи натижасида тез-тез бир жойдан иккинчи жойга кўчиб юрган аллома, табиийки, "Тиб қонунлари" ёза олмади.

Хоразмдалик пайтанда эса унга бор имконият ва шариот, тажриба, ўрганиш ва қўллаш, илмий баҳсу мунозаралар ўтказиш учун "Байтул хикма" мудом шай эди.

Тўғри, 1017 йилда Маъмуноҳнинг ўлдирилиши, Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг Хоразмни истило қилиши "Байтул хикма"нинг барбод бўлишига, қўллаб алломаларнинг қочқин бўлиб, таъсиру таъйиқлар остида яшашига сабаб бўлди. Турли шахару қишлоқларда Султон Маҳмуд таъйиқи босиб қочиб яшаш, Ибн Синодек алломанинг қисқа умр қўришига сабаб бўлди. Гарчи у 1037 йили 57 ёшда Ҳамдонда вафот этган бўлса-да, бизгача унинг 240 та умр боқий асарлари етиб келган.

Ибн Синодек алломанинг ижодий илмий салоҳияти ёшлигидан Юсуф Хоразмий, ал-Варокий каби хоразмлик алломалар таъсирида шаклланиши, Маъмуноҳнинг "Байтул-хикма"сида фаолият юритиб, қўпгина асарларини бу заманда яратгани эса хоразмликлар учун энг қувончли ва фахрли туйғудир.

Умид БЕКМУҲАММАД

"ЎЗБЕКСАВДО" акционерлик компанияси

Аҳоли, чакана, улгуржи савдо ва хусусий тадбиркорлар диққатига:

"Ўзбексавдо" акциядорлик компанияси тасарруфидаги ҳудудий вилоят, шахар "Гўштсавдо" акциядорлик жамиятлари ва "Озиковқатсавдо" шўба хўжалик жамиятлари оморборларида Америка Қўшма Штатларидан келтирилган юқори сифатли гуруч етарли микдорда мавжуд бўлиб, пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Ҳудудий вилоят, "Гўштсавдо" акциядорлик жамиятлари ва "Озиковқатсавдо" шўба хўжалик жамиятлари РЎЙХАТИ

Table with 4 columns: Корхоналар номи, Манзили, Хизмат телефони, and other details for various regions like Qoraqalpogʻiston, Andijon, Bukhoro, etc.

АЖОЙИБ ТИКУВЧИ

Варшавалик Альфред Эперт аслида математик. Бирок, у хаваскор тикувчи ҳам эди. Тикувчи бўлганда ҳам ажойиб қобилиятга эга эди. Гап шундаки, у ҳаёти давомида буюртма бўйича тикан костюм-шимлардан аккалий бирортасини мижозининг буй-ба-ўқинг, қизиқ билан ўлчаб тик-микозининг оғирлигини, бўйини, елка кенлигини ва бел айланисини сўради, холос. Ғазламани аввал бичиб, сўнг кийдириб қўриб, ундан кейин тикарди. Альфред ҳатто телефон орқали ҳам буюртма оларди.

Зухра РИХСИЕВА тайёрлади.

Носир ФОЗИЛОВ

бизга ҳурматми? Тозалаб эса жонимиз кирди. Ўз пешона тери билан топан пули бўлса шундай қилармиди? Жуда кўнглим хира бўлди. Катта мактабга бориб, неварамиди кўрдим-да, тез қайтиб чиқа қолдим. - Ҳожи бува шу ерда гапни тўхтатиб, мўқбир йигитга қараган эди, у асабийлик билан босиб-босиб сўраётган экан. Чол уни хафа қилиб қўйдим шеклини, деб ўйлаб, сўз қотди: -Ковун сўйиб берайми, ўғлим? -Раҳмат ота. Эрталаб. -Майли, қовун есанг сахар е... деганлар. Ҳу анави ўқарчи бўйида битта янги хандалагим бор. Эрталаб қўриб, бир қўнглинги боров, деб қўйган эдим. Худо хоҳлса эрталаб ўшани сўйиб бераман, - деди Ҳожи бува. Мехмонинг мўқбир экалгини энди эсига тушиди шеклини, бошини сал кўтариб сўради: - Хўш, ўғлим, энди гапнингиз бўлса сўранг? -Раҳмат, отахон, - деди мўқбир йигит қулиб. - Менга керакли гапларнинг ҳаммасини айтиб бердингиз. Ҳожи бува қўриб бўлиб қолди. "Қизик, аввалги мўқбирлар қоғоз-қаламини олиб, сўроқ қиларвериб, бошингни қотирар эди-ку? Тагин, чакки гап гапирмадиммикин?" Хандалак бўйини аста уфуриб ўтган дайди шабада паллақлар оромини бузди. Чол радиочасининг товушини бир баҳа кўтарди. Оромбахш "Чули ирок" полизинг сеҳрли оқшомига яна ҳам фазз киритди. Қарради йилкичи қуши "от йўқ, от йўқ" деб чўзиб-чўзиб сайрар, сонондаги қолдулар эса имлаб, нимадир дегандай буларди. Супа ёнидан бир нима шитирлаб ўтди. Мўқбир йигит чўчиб, ўрнидан сакраб турди. -Хе, текинхўр кирпи-ку. Қовунди сарасини излаб юрибди, - деди чол хихилаб. -Етаверинг, ўғлим. Атроф тунинг сирли либосига бурканган. Канал томонда қурбақаларнинг аҳён-аҳёнда қурилланиши, чўпчаларнинг ўтовидан итаринг хуриши эшитилди. Мўқбир йигит Хулкар тиккага келганида кўзи илдинди е Чўплон туғилганида, бунни билмайди. Эрталаб бошини кўтарганда хали қўёш чикмаган, тонгги шудрингдан кўрпаларнинг усти қўл билан қолган эди. Ҳаво танани жунжиктирадиган даражада салқин. Қовун оялганган маиналар қўринмас, чол аллақандон ўрнидан туриб қовун полиз оралаб юрарди. Бир маҳал чол мўқбир йигитни "қачириб қолди. У ўрнидан туриб, қалин фуйфайгани елкасига ташлаб, чўчинг олдиға борди. -Мана бунни қаранг! - деди чол қалин палани икки қўли билан айириб. - Кечаси сизга ваъда қилган хандалагим... Худди кесилган қоптоққа ўхшаб, хандалагинг яри йўқ, ичи сари текисда киритилгани, тозалаб ейилган эди. -Бу кириткинихўрнинг иши. Тозалаб еб-дими, қандини урсин! - деди Ҳожи бува қулиб. Чол кирпининг бу ишидан ниҳоятда хурсанд эди.

Давоми. Боши ўтган сонда

-Кўрдим, болам, кўрдим. Боя айтганимдай ҳамма нарса бажо экан-у... - деб Ҳожи бува бирпас жимиб қолди. - Аммо, у ерларда яшавдиган ҳамюртларимизга битта нарса етшмас экан-да. Бу - юрт меҳри! У бечоралар бир умр ал соғинчи, юрт соғинчи билан яшар эканлар. Бир ғалати юрса содир бўлди: сарфаримиз кен қаузақа тўри келиб қолгани учун, "Кел, битта-яримта ҳамюртимизни кўришни қолдурек бўлса... қуруқ қўл бермай, деб уч-тўрт юн қовун қоқи оловлаган эдим. Худди айтганимдай бўлди! Бизларни самолётдан ўша ердаги ҳамюртларимиз кўтиб олишди, мехмонхонада ҳам ўшалар хизмат қилишди... Мен уларни олиб борган қовун қўқим билан сийладим. Чунонам хурсанд бўлишдики, асти кўяверасиз. Баъзиларни қовун қоқини астойдил тавоф қилишиб, шира-пиграсига қарамай қўзларига суртишадиган. Вой шўрликлар ай-ёй, бу жойларда қовун бўлмайди чоғи, дейман бичимда.

-Ростдан ҳам қовун бўлмас эканими у ерларда?

-Ҳа, кейин билишимча, у жойларда ростдан қовун ўсмас экан. Усса ҳам бизникидай мазали бўлмас керак-да. Шу дейман, аждодларимиз ҳам хўп ақли одамлар бўлган эканлар-да, а? Икки дарё оралмиғиди серҳосил заминни зап танлашган экан-да! Бизнинг тупроғимизда қаромат қўл. Яхши ният билан нимаки эксангиз, ниш уриб чиқади-я! Ишонмайсангизми?! Агар ишонмасангиз нам тупроққа бирпас оёгингизни тикиб туринг, қулогингиздан куртак ниш урмас мен кафир!

Мўқбир йигит " Ҳожи буваси тушмагур сал ошириб юбормадим", деб мийғидага қулди. Атрофга оқшом қоронғилиги ингани учун Ҳожи бува бунни пайкаманд. Андақ сукутдан сўнг Ҳожи бува:

-Соатингиз қанча бўлди, ўғлим? - деб сўраб қолди.

Мўқбир йигит гугурт чакчиб соатига қаради.

-Ун ярим.

-Ун ярим? Ие, кансертни ўтказиб юборибми-ку, - чол ёстига тағидан қичқинганга радиоприйманинг олиб, муратини буради. Қонцерт ниҳоясига етай деб қолган экан, - Неварамиди совғаси. Олтин тўйимизга қилган. - Чолингиз овозида озгина гурур, озгина фахр бор эди.

-Набиранинг қаерда ишлайди?

-Хали Тошкентда ўқишда, демедимми? Мактабди битириб, бир-икки йил ёнимда ишлади. Кейин ўқишга кетди. Буғун сентябрди ўзини? Ун икки кун бўлди кетганига, кеча қовун ўтган мошинда тушиб қўриб қиддим.

-Ун кун ўтмасдан-а?

-Э, кампирни тушмагур қўймади-да, бўлма-са тушардим шахарга.

-Нима, шахар ёмонми?

-Шахар-ку, яхши!.. Бозорди қўриб хафа бўлиб кетасан-да.

-Нега?

-Полизд ораляб чиқдингиз-а?

-Ҳа.

-Хўш, нима сездингиз?

-Ҳеч нарса.

Бошқа ёқдан обқелишган экан. Бизнинг қовунларимизга ўхшамайди. Ундан кейин мен сизга айтсам, харидорлар ҳам жуда инжиқ бўлиб кетибди. Ҳа, ношукр бўлганди! Тилладай саргайиб, хиди анқиб турган бўлса ҳам "Хом эмасми? Дори солинмаганими?" деб бармоғи билан эзиб қўради денг.

ган болалар нима бўлди?

-Ҳа, айтмоқчи, - гапини давом эттирди чол. - Тагин ўғлим хафа бўлган сурнай пача деганимга.

-Йўғ-э.

-Улар олган қовунларини бир чеккага олиб чиқшиди. Биттаси зўрага энгашиб, қовунинг дум берган томини у ёқда қопиб, тескари томонига қилиб қўйди. Қараб туриб хажлим чиқиб кетди: экиб бердим, обкеб бердим, ке энди сўйиб ҳам берай, дедим. Бориб қўлидан пичоқни олдим. Қовунди бу ёғидан мана бундай қилиб сўйди, ўғлим, дедим. Қақхайиб турганининг номуси келди шеклини: "Пуллимизга олганимиздан кейин қанақичиб сўйсақ барибир эмасми, отес", деди. Индамидим. Ростини айтсам, ғазабим қўзиди. Сўйиб бердим-да, буйроққа келиб турдим. Қовунди ҳам худди кешик кампирдай чала-чўла еб кетишди. Биз дехқонимиз, тенгини топсақ теким берамиз, ўғлим. Ҳалиги кўрнамақларнинг нописандлик билан чала ёгани

ХИКОЯ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Саид АХМАД, Аятай АДИЛОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Фафур ШЕРМУҲАММАД (масъул котиб), Озод ШАРОФИДДИНОВ.

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Агростаноат комплекси таркибидида ҳамда шу тармоқда дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР:

Кабулхона - 133-09-93 (факс), 133-40-87 (факс), Бош муҳаррир ўринбосари - 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-26. Ижодий гуруҳлар: 136-54-44, 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро - 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-22-648-72; Навоий - 8-436-22-588-56; Наманган - 8 - 369-43-311-81; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-233-00-52; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сирдарё - 8-367-225-41-73; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-623-50; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар бўлими

телефони: 133-44-43, 136-58-83.

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Тошкент, Метбулчигар кўчаси, 32-йў.

Реклама ва эълонлар матни учун бюртмачи жавобгар

Навбатчи: Ш.ОРТИҚОВ

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси томонидан 2002 йил 18 февралда № 00694-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади. Буюртма Г-821, ҳажми 2 босяма табоқ. Офсет усулида босилди, қозғ бичими А-2. Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: 21.00. Газета тахририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди. "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. 2 3 4 5 6